

Annat medicinskt ändamål

En utredning av donationsviljan, ska förutom att utreda samtycke till organ- och vävnadsdonation, även innefatta en utredning av samtycke till donation för annat medicinskt ändamål. Annat medicinskt ändamål avser medicinska forskningsprojekt som syftar till att ta fram bättre behandlingsmetoder för olika sjukdomar, t.ex. diabetes och olika hjärt- och kärlsjukdomar. Transplantationskoordinatorerna har vetskap om de projekt som är aktuella i vår region. Just nu pågår följande projekt:

- I de fall man inte kan använda hela Pankreas för transplantationsändamål kan man istället tillvarata Pankreas för att utvinna Ö-celler (insulinproducerande celler) som ges via injektioner. Detta görs i väntan på en transplantation av en hel Pankreas (man vinner tid genom dessa injektioner). Kan man vare sig använda Pankreas för klinisk transplantation som helt organ, eller som ö-celler, så kan Pankreas användas för diabetesforskning. Detta är inget som påverkar donationsoperationen utan Pankreas tas tillvara på samma sätt som när den tillvaratas för klinisk transplantation.
- Toleransstudien syftar till att ta fram en behandlingsmetod där patienter som mottar ett organ inte ska behöva immunhämmande läkemedel. Dessa läkemedel har många biverkningar och det vore en stor vinst om man som transplanterad helt eller delvis kunde slippa att ta dessa läkemedel. Studien går till så att man förbehandlar donatorns blod genom en dialysmaskin innan donationsoperationen påbörjas. Detta görs inne på intensivvårdsavdelningen. Det är inget som påverkar donationsprocessen utan görs simultant med alla andra förberedelser inför donationsoperationen. Det är inte heller något som påverkar donationsoperationen.
- I de fall man inte kan använda levern för transplantation kan den istället tillvaratas för att utvinna leverceller (hepatocyter). Syfte med detta är att kunna erbjuda en transplantation av leverceller genom injektion, istället för en transplantation av hela levern. Hittills har detta endast gjorts vid ett fåtal tillfällen, och vid dessa tillfällen har man injicerat leverceller till barn med metaboliska sjukdomar. När levern tillvaratas i syfte att utvinna leverceller så görs det på samma sätt som när levern tas tillvara för en klinisk transplantation. Det påverkar således inte donationsoperationen.
- IHOPE-studien innebär att vävnadsprover tas i samband med donationsoperationen, från organ som ändå inte kan transplanteras. Detta görs för att studera immunförsvarets roll i olika organ. Vävnadsproverna, eller en biopsi, tas under donationsoperationen och påverkar inte tillvaratagandet av övriga organ på något sätt.

Det är ett unikt tillfälle att kunna tillvarata friska organ och vävnader för annat medicinskt ändamål från organdonatorer och kunna studera dessa i syfte att förbättra behandlingsmetoder inför framtiden. Det är således viktigt att komma ihåg att ta upp annat medicinskt ändamål med närstående och vad det innebär när man utreder donationsviljan inne på Intensivvården. Vill ni veta vad som kan vara aktuellt inför en specifik donation, så kontakta jourhavande transplantationskoordinator.

2021-11-25

Regionalt Donationscentrum